

«ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ» НОВОЯВОРІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти.

«РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ НУШ»

Новояворівськ – 2026

Розробник: «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Новояворівської міської ради (Абатурова Іванна Іванівна, директор «ЦПРПП» НМР, експерт з інституційного аудиту, експерт з сертифікації, тренер НУШ, вчитель-методист; Гринак Іванна Романівна, консультант «ЦПРПП» НМР, експерт з інституційного аудиту, експерт з сертифікації, тренер НУШ).

Напрямок підвищення кваліфікації: особливості впровадження інклюзивного навчання та реалізація педагогічної підтримки учнів з особливими освітніми потребами на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН від 12.10.2022 № 904)

Термін дії програми: з 13.01.2026 до 13.01.2031 року.

Рецензенти:

Пелих Надія, директор «Новояворівського інклюзивно-ресурсного центру» Новояворівської міської ради;

Андрощук Уляна, практичний психолог, заступник директора з навчально-виховної роботи Шклівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів імені Мар'яна Корчака Новояворівської міської ради.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми зумовлена впровадженням Концепції Нової української школи, розвитком інклюзивної освіти та зростанням вимог до якості освітнього середовища. Програма спрямована на розвиток інклюзивної компетентності педагогів, що відповідає вимогам НУШ, підвищенню їхньої готовності до забезпечення інклюзивного освітнього простору, де кожний здобувач освіти відчуває підтримку, рівні можливості та мотивацію до навчання.

Сучасні освітні виклики, а саме збільшення кількості дітей з особливими освітніми потребами, культурне та соціальне розмаїття учнівської спільноти, потребують від педагогів не лише базових фахових компетентностей, але й високого рівня інклюзивної професійної культури. Педагог з розвинутою інклюзивною компетентністю здатен забезпечувати створення безпечного, підтримувального та орієнтованого на успіх середовища для всіх учнів, що безпосередньо впливає на рівень мотивації до навчання, результативність освітнього процесу та якість здобутої освіти.

Отже, реалізація даної програми є своєчасною та обґрунтованою, оскільки вона сприятиме підвищенню професійної готовності педагогів до організації інклюзивного навчального середовища, зміцненню їх здатності ефективно працювати з різними категоріями здобувачів освіти та забезпеченню високої якості освіти в контексті вимог Нової української школи.

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 15 год (0.5 ЄКТС)

Особливості реалізації програми: програма реалізується на засадах компетентнісного, особистісно орієнтованого та діяльнісного підходів.

Програма передбачає поєднання теоретичного змісту з аналізом педагогічних ситуацій, роботою з кейсами, моделюванням інклюзивного освітнього середовища, опрацюванням питань адаптації та модифікації навчальних матеріалів відповідно до індивідуальних освітніх потреб здобувачів освіти. Особливістю реалізації програми є орієнтація на командну взаємодію учасників освітнього процесу та підвищенню професійної готовності педагогів до співпраці з фахівцями психолого-педагогічного супроводу, асистентами вчителів і батьками.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, дистанційна, очно-дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток інклюзивної компетентності педагогів закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти шляхом удосконалення професійних знань і практичних умінь організації інклюзивного освітнього середовища та забезпечення якості освіти відповідно до принципів Нової української школи.

Завдання підвищення кваліфікації: поглибити професійні знання педагогів щодо принципів, підходів і нормативних засад інклюзивної освіти в контексті Нової української школи; формувати практичні уміння організації інклюзивного освітнього середовища з урахуванням індивідуальних освітніх потреб здобувачів освіти; опанувати методи адаптації та модифікації навчального матеріалу; розвивати навички ефективної командної взаємодії з учасниками освітнього процесу; сприяти розвитку педагогічної рефлексії та формуванню ціннісного ставлення до інклюзії як умови забезпечення якості освіти.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

A2 Предметно-методична компетентність

B2 Емоційно-етична компетентність

B1 Інклюзивна компетентність

D1 Здатність до навчання впродовж життя

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Після завершення програми слухачі набудуть або вдосконалять знання, уміння та навички щодо:

1. Застосування принципів, підходів та нормативних засад інклюзивної освіти в контексті Нової української школи.
2. Планування та організації інклюзивного освітнього середовища з урахуванням індивідуальних потреб здобувачів освіти.
3. Володіння інструментами адаптації та модифікації освітнього процесу з урахуванням освітніх потреб, можливостей і сильних сторін учнів.
4. Взаємодії з учасниками освітнього процесу (колегами, фахівцями психолого-педагогічного супроводу, асистентами вчителів, батьками) у командному форматі.
5. Впровадження інклюзивної практики та формування ціннісного ставлення до інклюзії як умови забезпечення якості освіти.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання результатів навчання слухачів у межах програми підвищення кваліфікації здійснюється на засадах розвитку інклюзивної компетентності педагогів, що відповідає вимогам НУШ, підвищенню їхньої готовності до

забезпечення інклюзивного освітнього простору, де кожний здобувач освіти відчуває підтримку, рівні можливості та мотивацію до навчання.

Система та критерії оцінювання передбачають комплексне врахування результатів участі слухачів у навчальних заходах, виконання практичних завдань, тестових робіт. Оцінювання зорієнтоване не лише на перевірку теоретичних знань, а й на здатність слухачів застосовувати їх у професійній діяльності.

Для успішного завершення програми слухачам рекомендовано:

- брати участь у більшості очних або онлайн-зустрічей (орієнтовно не менше 75 % від загальної кількості навчальних занять);

- виконати тестові завдання з результатом не нижче 70 %.

Результати оцінювання можуть бути зафіксовані в очному або електронному форматі та враховуються під час ухвалення рішення щодо видачі документа про підвищення кваліфікації встановленого зразка.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат встановленого зразка

Вартість: 500 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено підвищення рівня інклюзивної компетентності педагогів закладів освіти шляхом поєднання теоретичного матеріалу, практичних занять, самостійної роботи та підсумкового контролю.

Особливістю програми є практико-орієнтований підхід, що передбачає поєднання теоретичних і практичних занять, аналіз та моделювання ситуативних завдань, роботу в малих групах, рефлексію професійного досвіду учасників.

Самостійна робота передбачає опрацювання нормативно-правових документів, фахових матеріалів і науково-методичних джерел, виконання індивідуальних завдань, підготовку до практичних занять та підсумкового контролю.

Підсумкові заходи включають підсумковий тестовий контроль, спрямований на перевірку рівня засвоєння теоретичного матеріалу та сформованості професійних компетентностей.

Зміст Програми складається з 2 модулів та 5 взаємопов'язаних тем.

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 20 питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники — 20 балів. Прохідний бал — 12 балів. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат встановленого зразка.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 15 год, з них: 4 год — лекційні заняття; 8 год — практичні заняття; 2 год — самостійна робота; 1 год — контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Філософія інклюзії. Інклюзивна школа – ознака сучасного гуманного суспільства					
Тема 1.1. Організація інклюзивного навчання. Нормативно-правове забезпечення	1	1			2
Тема 1.2. Особливості надання педагогічної підтримки. Діяльність команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в ЗЗСО на рівні базової середньої освіти	1	2			3
Тема 1.3. Ефективна співпраця між		1	1		2

педагогом та асистентом					
Разом за модулем 1	2	4	1		7
МОДУЛЬ 2. Планування індивідуальної освітньої траєкторії учнів з ООП					
Тема 2.1. Розроблення та впровадження індивідуальної програми розвитку (ІПР) дитини з особливими освітніми потребами	1	2	1		4
Тема 2.2. Принципи універсального дизайну в навчанні. Поняття про стратегії розумного пристосування	1	2			3
Разом за модулем 2	2	4	1		7
Підсумкові заходи				1	1
Усього	4	8	2	1	15

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Філософія інклюзії. Інклюзивна школа – ознака сучасного гуманного суспільства

Тема 1.1. Організація інклюзивного навчання. Нормативно-правове забезпечення

У межах теми розглядаються основні принципи організації інклюзивного навчання у закладі загальної середньої освіти, зокрема на рівні базової середньої освіти. Аналізується нормативно-правова база, що регулює впровадження інклюзивного навчання, права та обов'язки учасників освітнього процесу, відповідальність закладу освіти за створення інклюзивного освітнього середовища. Особлива увага приділяється ролі педагога в реалізації державної політики у сфері інклюзивної освіти.

Тема 1.2. Особливості надання педагогічної підтримки. Діяльність команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в ЗЗСО на рівні базової середньої освіти

Тема спрямована на розкриття змісту педагогічної підтримки учнів з особливими освітніми потребами та організації командної роботи в закладі освіти. Розглядаються функції та взаємодія членів команди психолого-педагогічного супроводу, особливості планування й реалізації супроводу на рівні базової середньої освіти, роль педагога у забезпеченні індивідуального підходу та створенні безпечного, підтримувального освітнього середовища.

Тема 1.3. Ефективна співпраця між педагогом та асистентом

В даній темі висвітлюються моделі ефективної взаємодії педагога та асистента вчителя в інклюзивному класі. Розглядаються питання розподілу функцій, планування спільної діяльності, комунікації та партнерства, а також попередження професійних труднощів і конфліктних ситуацій. Акцент робиться на командному підході як умові успішної реалізації інклюзивного навчання.

МОДУЛЬ 2. Планування індивідуальної освітньої траєкторії учнів з ООП

Тема 2.1. Розроблення та впровадження індивідуальної програми розвитку (ІПР) дитини з особливими освітніми потребами

Матеріал теми дає змогу опрацювати зміст, структуру та етапи розроблення індивідуальної програми розвитку. Педагоги ознайомлюються з

принципами визначення цілей ІІР, планування освітніх і корекційно-розвиткових заходів, моніторингу та коригування результатів навчання. Особлива увага приділяється ролі педагога у реалізації ІІР у процесі базового предметного навчання.

Тема 2.2. Принципи універсального дизайну в навчанні. Поняття про стратегії розумного пристосування

У темі йдеться про принципи універсального дизайну в навчанні як основи створення доступного освітнього середовища для всіх учнів. Висвітлюється поняття стратегій розумного пристосування, їх застосування в освітньому процесі, а також можливості адаптації навчального матеріалу, методів і форм роботи без зниження якості освіти. Тема орієнтована на практичне впровадження інклюзивних підходів у щоденній педагогічній діяльності.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Моделювання роботи команди психолого-педагогічного супроводу (визначення ролей та функцій кожного учасника).
2. Розроблення фрагмента ІІР (освітня складова) для учня з ООП з урахуванням рівня базової середньої освіти.
3. Практичне завдання «Один урок — різні можливості»: добір методів і форм роботи для різних освітніх потреб учнів.
4. Складання переліку необхідного обладнання для ресурсної кімнати, обґрунтувавши доцільність кожної позиції відповідно до потреб учнів з особливими освітніми потребами.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Особливості професійної взаємодії педагога та асистента вчителя в інклюзивному класі.
2. Індивідуальна освітня траєкторія учня з особливими освітніми потребами: зміст, етапи, інструменти реалізації.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Національна стратегія розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року : розпор. Кабінету Міністрів України від 7 червня 2024 р. № 527-р.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 р. №957 (зі

змiнами) «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти».

Основна література

1. Інклюзивна освіта: інструктивно-методичні матеріали до практичних занять / Полетай О.М. Чернігів : НУЧК, 2025. 76 с.
2. Інклюзивна освіта: покроково для педагогів навчально-методичний посібник / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко. — (Серія «Інклюзивна освіта»). Київ, 2023. – 232 с.
3. Скрипник Т. В. Специфіка реалізації міждисциплінарного командного супроводу в інклюзивному освітньому середовищі України. Актуальні питання корекційної освіти. –
URL: <https://aqce.com.ua/download/publications/558/516.pdf>.
4. Синявська Г.О, Білецька О.Г., Дяков І.В., Кручик І.В. Методичні рекомендації «Щодо розробки індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої освіти»: методичні матеріали «Хмельницький ОШПО ім. А. Назаренка», Обласний ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти/ Хмельницький, 2024.- 20 с

Додаткова література

1. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. (2023). Інклюзія: покроково для педагогів: навчально-методичний посібник (Серія «Інклюзивна освіта»). Київ, 2023. – 232 с.